

# ULUSLARARASI İLİŞKİLER KAVRAMLARI

Çağla GÜL\*

**Devrim (Revolution):** İhtilal ve inkılap olmak üzere iki eş anlama sahip olan devrim, yerleşik toplumsal düzeni değiştirme ve yeniden biçimlendirme manasındadır. Yavaş bir gelişme olan evrime karşıt olarak, toplumsal yaşayışta ve siyasal durumda birdenbire gerçekleştirilen, köklü ve temelli bir değişimdir. Devrimler niteliğine ve hedeflerine göre farklılık gösterir. Devrimler yapılaş amaçlarına göre; politik, felsefi, teknolojik, kültürel şeklinde çeşitli kategorilere ayrılır. Devrim otoriteyi temsil eden kişilerin yerlerine başkalarının geçirilmesi ya da hükümet darbesinden ayrı tutulmalıdır. Devrimin; Burjuva Devrimi, Demokratik Halk Devrimi, Köylü Devrimi, Milli Demokratik Devrim, Politik Devrim, Proleter Devrim, Sosyalist Devrim, Tarihsel Devrim, Yeni Demokratik Devrim olmak üzere dokuz farklı çeşidi vardır.

**Ültimatom (Ultimatum):** Devletlerarası ilişkilerde uyulmaması durumunda savaşla sonuçlanan bir diplomatik mesaj iletme biçimidir. Bir devletin başka bir devlete verdiği, belirli bir sürede belirtilen taleplerin yerine getirilmesinin istendiği, bu talepler üzerinde hiçbir tartışma ve itirazın kabul edilmediği ve verilen sürenin bitiminde taleplerin yerine getirilmemesinin iki taraf arasında otomatik olarak savaşa yol açacağı anlamını taşıyan diplomatik notadır. Bir ultiमतom genellikle belirli bir tarihe kadar tatmin edici bir yanıt alınmadığı takdirde bazı sonuçların doğacağı yolunda açıklamaların yer aldığı bir belgedir.

**İnsan Hakları (Human Rights):** Kişinin doğuştan sahip olduğu temel haklarla birlikte, mensup olduğu toplumda faal vatandaş sıfatıyla yönetime katılarak bireysel ve grupsal çıkarlarını korumak için sahip olması gereken haklar toplamıdır. Bu fikir önce İngiltere’de doğmuştur. Hürriyetlerin Büyük Beratı (Magna Charta Libertatum) denilen belgeyi İngiltere Kralı John, 1215’te halkına vermek zorunda bırakılmıştı. 17. yüzyılda bu cereyan diğer ülkelere de yayıldı. Amerikalıların İngilizlere karşı ilan ettikleri “Bağımsızlık Beyannamesi” 1789’da Fransız İhtilali’nde yayınlanan “İnsan Hakları Beyannamesi” de aynı şeylerdir.

---

\*Trakya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Birinci Sınıf Öğrencisi

**Sadabat Paktı:** Balkan Antantı'nın imzalanması ile Türkiye'nin batı sınırları güvence altına alınmış: sıra doğu sınırlarına gelmişti. İtalya'nın Asya ve Afrika'ya doğru yayılma siyaseti, Türkiye ve diğer Orta Doğu ülkelerini telaşlandırdı. İtalya'nın Habeşistan'a saldırısı ile bu telaş daha da arttı. 2 Eylül 1935'te Türkiye, İran, Irak delegeleri Cenevre'de bir anlaşma taslağı hazırladılar. Ancak İran-Irak anlaşmazlığı ortaya çıkınca anlaşma taslağının uygulanması gecikti. Fakat Türkiye, bu devletlerle ilişkilerini sürdürmeye devam etti. 8-9 Temmuz 1937'de Tahran'da Sadabat Sarayı'nda Türkiye, İran ve Afganistan arasında Sadabat Paktı imzalandı. Sadabat Paktı'nın barışçı bir amacı vardı. Paktı imzalayan devletler, Yakın Doğu'da barış ve güvenliği sağlamak suretiyle, dünya barışına hizmet etmeyi kabulleniyorlardı. Anlaşma ile Türkiye aynı zamanda doğu sınırlarını güvence altına almış oldu. Bu anlaşma 1980 yılında İran-Irak Savaşı'nın ortaya çıkmasıyla geçerliliğini kaybetti.

---

\*Trakya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Birinci Sınıf Öğrencisi